

Конвенція спирається на чотири підвалини: запобігання, захист, кримінальне переслідування, скоординована політика. Крім того, посилення кримінальної відповідальності, на наш погляд, теж матиме позитивний превентивний ефект, але лише у випадку професійної і грамотної роботи правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Новели законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству: матеріали міжнародного круглого столу (27 вересня 2019 року). Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. 184 с. URL: http://napu.com.ua/wpcontent/uploads/2019/09/VERSTKA_NOVELU_ZAKONOD_AVSTVA-1.pdf. (Дата звернення 14.06.2022).
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>. (Дата звернення 14.06.2022).
3. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01.08.2018 р. № 654. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18>. (Дата звернення 14.06.2022).
4. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>. (Дата звернення 14.06.2022).

Бучко Д. В., здобувач вищої освіти I курсу, група АЮ-211

Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСНОВИ ТА ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ

З початку відновлення Незалежності України одним із постійно актуальних питань державного та суспільного життя України є питання конституційного ладу та його гарантій. Поняття конституційного ладу України доволі неоднозначне, а кожен науковець трактує його по-своєму. Така нечіткість спричинена порівняно малим віком існування України як самостійної та незалежної держави.

Гарантії конституційного ладу України – це засоби та способи, які використовуються задля його захисту. Конституційний лад України як система суспільних відносин включає в себе такі суб'єкти: держава Україна та її система державних органів, Конституція України та інші нормативно-правові акти, міжнародні договори ратифіковані Верховною Радою України, політичні партії, організації, об'єднання громадян, народ України як окремий інститут, засоби масової інформації [1].

Первинною основою конституційного ладу України вважається Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року та Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, які визначали нові стандарти суспільного та державного ладу. У 1996 році до цих актів приєдналася і Конституція України.

Гарантування державного ладу України здійснюється багатьма способами та засобами, зокрема і Основним Законом. Конституція передбачає ускладнений порядок змін до I Розділу, оскільки у статтях цього розділу зазначено головні засади конституційного ладу, а саме: суверенність, гуманізм, демократизм, зверхність, програмність, наукова обґрунтованість та інше. Також, відповідно до ч. 1 ст. 157 КУ, зміни щодо скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України є неможливі. Також варто зазначити вплив надзвичайного та воєнного стану, адже згідно із ч. 2 ст. 157 КУ в цих умовах змінювати Конституцію України не можна [2; 3].

III Розділ Конституції також покликаний гарантувати конституційний лад України, оскільки там визначено, що референдум не можна проводити з питань бюджету, податків та амністії [2].

Недоторканість та незмінність конституційного ладу гарантується народом України, а також громадянським суспільством в обличчі політичних партій, організацій, громадянських об'єднань, основним завданням яких є громадянська ініціатива, участь у соціальному, політичному, економічному житті держави та контроль за державними органами та інститутами влади. Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 17 КУ справою Українського народу є захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки. Загалом лише народ має право та може визначати й змінювати державний лад [2; 1].

Президент України, як представник органу державної влади здійснює захист Конституції та державного ладу відповідно до наданих йому народом України повноважень, закріплених в Основному Законі. У V Розділі Конституції, присвяченому Президентові України, зазначено: Президент несе відповідальність за вчинення державної зради чи будь якого іншого злочину, Президент є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина [2].

Іншим не менш важливим державним органом для гарантування конституційного ладу є Верховна Рада України, яка займається законотворчістю та безпосередньо від імені народу України приймає нові нормативно-правові акти в тому числі задля захисту суспільного ладу. Але окрім законодавчої, Верховна Рада має функцію парламентського контролю, сутність якої полягає у перевірці роботи інших гілок влади, зокрема виконавчої [2].

Пріоритетне місце в гарантуванні конституційного ладу займають Збройні Сили України. За Конституцією вони та інші державні збройні формування покликані безпосередньо захищати суверенітет та територіальну цілісність України, однак за ч. 4 ст. 17 Конституції України вони не можуть обмежувати права і свободи громадян, а також не можуть бути використаними з метою повалення конституційного ладу України, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності [2].

Поважну роль у гарантуванні конституційного ладу України відіграє Конституційний Суд України. Його основною метою є захист Конституції України шляхом розгляду законності внесення змін до неї, прийняття рішень щодо законності запропонованих питань на референдум, розгляд конституційності законів, прийнятих Верховною Радою України та інше [2].

Таким чином, можна визначити, що конституційний лад є гарантованим і захищеним з боку усіх суб'єктів конституційно-правових відносин, а найважливішою запорукою збереження державного ладу є дотримання Конституції України, Законів України та інших актів, які регулюють суспільно-правові відносини.

Список використаних джерел

1. Конституційний лад та його закріплення в Конституції України. Конституційне право України: мультимед. навч. посібник. Київ: НАВС, 2020. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/konst_pu/rozdil/rozdil3.html (дата звернення 03.02.2022).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 в редакції від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4348>(дата звернення 03.02.2022).
3. Жукорська Я.М. Гарантії конституційного ладу України. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ru/article/id-1122/> (дата звернення 03.02.2022).